

RADU PULBERE

Cercetarea fenomenologiei contemporane a fuziunii dintre artă și design.

Direcții de abordare a cercetării și creației artistice în contexte multidisciplinare.

Rezumatul tezei de abilitare

În introducerea la teza de abilitare am abordat câteva aspecte specifice, care particularizează cercetarea și creația artistică în contextul mai larg al cercetării științifice, acestea fiind însoțite de unele dificultăți atunci când acestea sunt evaluate.

Aceste dificultăți provin din cauza unei încadrări mai rigide a cercetării și creației artistice în cadrul riguros stabilit al cercetării de tip academic din universități și se manifestă prin faptul că artiștii care întreprind cercetări de tip doctoral se confruntă adesea cu o inadecvare a cadrului, metodologiilor și formelor acreditate pentru științe, documentare, elaborare și prezentare a cercetării doctorale, la relevanța și cadrul specific artelor vizuale contemporane.

Secțiunea 1.

Odată cu transformările petrecute în sistemul de învățământ superior european, care au adus învățământului superior artistic integrarea în sistemul cercetării doctorale, s-a produs o evoluție spectaculoasă spre cristalizarea unei noi poziții a creației de artă și design în contextul a ceea ce se numesc azi industrii culturale. Sintagma, de neconceput dintr-o perspectivă conservatoare, evidențiază nu doar o nouă perspectivă și atitudine a creatorilor și beneficiarilor obiectului de artă, ci și preocuparea de a valorifica într-un mod contemporan, printr-o dezvoltare durabilă și cercetare creativitatea artistică, în serviciul societății.

Am stabilit în capitolul al doilea care sunt cele mai importante elemente care determină natura și specificul cercetării contemporane de nivel doctoral în artă. Un fapt asupra căruia se poartă dezbateri este statutul artei ca producătoare de cunoaștere, de valoare relevantă adăugată cunoașterii prin procese, mijloace, metodologii și tehnici de cercetare, conform unui concept artistic.

Fragilitatea, ambiguitatea, transgresarea mediilor și colajul de materiale și tehnici, metodele inter și transdisciplinare, complexitatea semantică sunt caracteristice pentru opera de artă contemporană ca produs artistic și activitate de cercetare și creație.

În ceea ce privește cercetarea artistică în universitățile de artă, s-a constituit un discurs hibrid, din forme și metodologii de împrumut, științifice, dar și cu accente personalizate,

pornind de la tematici, ipoteze și problematici generale, spre contextualizarea unor aspecte particulare din creația personală în cadrul acestor problematici.

În capitolul al treilea, *Direcții contemporane în artă și design*, am realizat o prezentare a mutațiilor radicale care se petrec în arta și designul contemporan, schimbări ce vor afecta profund nu doar poziția artei și designului, ci inevitabil și conținuturile, metodele de predare și curricula contemporană a școlilor superioare de artă.

Această mutație presupune reevaluarea rolului educației și cercetării artistice printr-o mai profundă înțelegere a beneficiilor sociale, umane și economice care pot fi produse prin intermediul a ceea ce se constituie astăzi sub denumirea cuprinzătoare de industrii creative sau culturale.

Transdisciplinaritatea ca platformă de cercetare situată la confluența dintre domenii și specializări reprezintă cea mai nouă abordare colaborativă acolo unde se sesizează acumularea unei mase critice generatoare de soluții creative. Ca argumente practice, colaborarea transdisciplinară beneficiază nu doar de suma competențelor celor care întreprind cercetarea, ci și de perspectivele noi și inedite rezultate din noi provocări și soluționarea lor.

Am prezentat în același capitol o selecție de exemple relevante de creatori, artiști și designeri, ale căror creații se situează în avangarda acestor mutații contemporane, evidențiind contextul în curs de globalizare al problematicilor cercetării artistice contemporane.

Fuziunea formelor artistice cu acelea de design reprezintă o tendință contemporană tot mai frecventă. Prin această atitudine, artiștii sunt preocupați tot mai mult de dimensiunea mai democratică, funcțională, multiplicabilă, accesibilă unui public mai larg în contexte mai variate, specifică produsului de design și pe de altă parte, designerii abordează tot mai adesea tipologia creației de design de autor, obiectul exclusivist produs în serie mică, vizând statutul de obiect artistic.

Am prezentat în continuare o selecție care argumentează această tipologie de cercetare hibridă, artiștii prezentați fiind personalități unanim recunoscute, devenite referințe contemporane pentru creativitate, în avangarda artei și designului contemporan.

Capitolul al cincilea prezintă contribuțiile personale privind activitățile de cercetare și creație artistică cu descrieri, date și informații despre activitatea de cercetare specifică poziției mele academice, activitatea și contribuțiile în cadrul unor organizații și foruri academice, activitatea personală de cercetare și creație artistică și activitatea în cadrul unor organisme și comisii naționale.

Secțiunea 2.

Direcții inter- și transdisciplinare în cercetarea și creația artistică

Argumentul cel mai important pentru a prezenta perspectiva mea referitoare la direcțiile de dezvoltare ale activităților de cercetare în ceea ce privește activitatea proprie de cercetare și creație dar și dezvoltarea de teme și proiecte de cercetare pe care intenționez să le coordonez, îl reprezintă prezentarea succintă a câtorva teme și rezultate de cercetare reprezentative ale studenților la master ale căror proiecte le-am coordonat (Capitolul 6).

Teza se încheie cu o serie de propuneri de evoluție în ceea ce privește atât activitatea de cercetare academică, cât și pe aceea de cercetare și creație artistică personală, cu aliniamentele principale pe care îmi propun să dezvolt tematici de cercetare proprii, precum și asistarea unor demersuri de cercetare ale doctoranzilor și studenților din ciclul de master.

Experiența a confirmat faptul că ceea ce este necesar să facă un cercetător în arte, este să fie capabil să explice ceea ce face și încortro dorește să se îndrepte, în contextul domeniului de specializare, dar și în acela mai larg, al artei și designului. Capacitatea de comunicare este o abilitate tot mai necesară și în perspectiva unor colaborări cu alți specialiști, în cadrul unor proiecte întrunind competențe din diferite discipline sau domenii de cercetare.

Constituirea unor noi teritorii ale creativității depinde de capacitatea de a realiza parteneriate relevante între artiști, instituțiile culturale, publicurile lor și ceilalți actori sociali, politici și economici. Cu toții vor trebui să colaboreze nu doar spre binele creatorilor, cercetătorilor sau factorilor economici, ci și în folosul tuturor celorlalți.

În general nu este pusă în discuție capacitatea artei de a produce cunoaștere, ci aceea de a produce cunoaștere cuantificabilă prin metode științifice. Analiza cunoașterii dobândite în cazul creației artistice ne relevă caracterul non-liniar al problematicilor și formelor precum și modul limitat în care se operează cu metodologii standard de cercetare, în general relevante doar pe termen scurt.

Am convingerea că interdisciplinaritatea și fuziunea formelor de artă și design, noile tehnologii, frontierele tot mai difuze între artă și alte domenii reprezintă de fapt dimensiunile cele mai provocatoare ale creației contemporane.

Radu Pulbere
Prof. univ. dr.

28.09.2020